

Määräys 1/2021 sosiaalihuollon asiakasasiakirjojen rakenteista ja asiakasasiakirjoihin merkittävistä tiedoista

Jussi Lehto

8.12.2021

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Määräys sosiaalihuollon asiakasasiakirjojen rakenteista ja asiakasasiakirjoihin merkittävistä tiedoista

- Uusi asiakastietolaki velvoittaa liittymään valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käyttäjäksi ja tallentamaan sosiaalihuollon asiakastiedot Kanta-arkistoon. Velvoite on julkisen toimijan osalta alkaen 1.9.2024 ja yksityisen toimijan osalta 1.1.2026. Asiakirjojen tallennusvelvoite on porrastettu palvelutehtävittäin. Peruspalvelut 1.9.2024 alkaen.
- Asiakirjamääräys perustuu uuteen asiakastietolakiin sekä olemassa olevaan asiakirjalakiin, joka velvoittaa kirjaamaan ja tallentamaan asiakastiedot THL:n määräämillä asiakirjoilla
  - Asiakirjamääräys osoittaa nämä asiakirjat ja velvoittaa käyttämään asiakastietojen kirjaamiseen Sosmetassa Valmis-tilassa julkaistuja asiakirjoja
- Määräyksellä yhdenmukaistetaan sosiaalihuollossa käytettävät asiakasasiakirjat ja niiden tietorakenteet. Sosiaalihuollon toimijat ottavat käyttöön rakenteiset ja määrämuotoiset asiakasasiakirjat.
- Määräystä sovelletaan sosiaalihuollon asiakastietojen kirjaamisessa, tallentamisessa ja käsittelyssä julkisessa ja yksityisessä sosiaalihuollossa sekä sosiaalihuollon asiakastietojen käsittelyyn tarkoitettujen tietojärjestelmien toteutuksessa

Asiakirjarakenteet Sosmeta-palvelussa

- Asiakirjarakenteet julkaistaan THL:n ylläpitämässä [Sosmeta-palvelussa](#)
  - Rakenteet ovat katseltavissa ja teknisesti ladattavissa Sosmetasta
  - Asiakirjoja ei voi laatia palvelussa, vaan ne toteutetaan tietojärjestelmiin
  - Asiakirjarakenteissa määritellään myös esim. luokitusten hyödyntäminen
  - Asiakirjat valmis tilassa 06/2022. Paitsi perheoikeudelliset 1/2023.

ASIAKIRJARAKENNE

Ilmoitus sosiaalihuollon tarpeesta

Versio:

2021-01-05R2

OID:

1.2.246.537.6.1506.4006.2021.1.5

Tila:

VALMIS

Määritelmä:

ilman henkilön suostumusta palvelunjärjestäjälle tehty ilmoitus henkilön ilmeisestä sosiaalihuollon tuen tarpeesta
Tämä ilmoitus voidaan tehdä silloin, kun henkilö on ilmeisen kykenemätön vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan tai koska lapsen etu sitä välttämättä vaatii eikä henkilön suostumusta yhteydenottoon sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen voida saada.

Asiakirjarakennemäärittely

Muutoshistoria

Ohjeet

Kontekstitiedot

Lajenna kaikki

1	+	Henkilö, josta ilmoitus tehdään	Yksityishenkilö	PAKOLLINEN	TOISTUVA
12	+	Ilmoittaja	Ilmoittaja		TOISTUVA
29		Ilmoittamispäivämäärä	Pvm		
30		Huoli, jonka takia ilmoitus sosiaalihuollon tarpeesta tehdään	Koodi		TOISTUVA
31		Kuvaus tilanteesta ja huolesta	Teksti	PAKOLLINEN	
32		Lisätiedot	Teksti		
33		Lakiselostus	Teksti		

Esimerkki:

3 = Isän kanssa

Luokitus 1:

[Koodistopalvelin: Sosiaalihuolto - Lapsen asuminen 1.2.246.537.6.1203](#)

Luokituksen OID 1:

1.2.246.537.6.1203

 thl

Etunimi Sukunimi
Sote-tieto ja -tiedonhallinta Jaana Taina

8.12.2021
25.8.2021

3

Lausuntopalaute

- Luettavuuteen, viittauksiin ym. yksityiskohtiin liittyviä huomioita
- Käsikirjan lukeminen suoraan vaatimusmäärittelynä? Muutettu siten, että ei anneta tällaista käsitystä
- Toimintamallia itsessään, jossa nojataan Sosmeta-palveluun pidettiin kannatettavana
- Asiakirjojen versioinnin käytäntö
  - ”Kun asiakirjarakenteesta julkaistaan uusi valmis-tilassa oleva versio, edellisestä versiosta tulee automaattisesti vanhentunut. Vanhentunut-tilaista asiakirjarakennetta tuetaan Kanta-palveluissa siirtymäkauden ajan.”
    - Poistettu määräyksestä maininta 6kk. Sen sijaan ”*vanhentunut-tilassa olevaa versiota voi käyttää erikseen määriteltävän siirtymäkauden ajan*”
- Mistä siirtymäkauden aika ilmenee?
  - Asiakirjojen uusien versioiden julkaisusta ja samalla edellisen version ”siirtymäkaudesta” viestittää Koodistopalvelutiedotteessa
  - Lisäksi Sosmeta-palvelun kehityslistalle lisätty vaatimus päivämäärätiedon lisäämiseksi. Eli mihin asti asiakirjarakenne on Vanhentunut tilassa

Julkinen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelunantaja	19	65,5%
Yksityinen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelunantaja	0	0 %
Sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallintapalveluiden tuottaja tai kehittäjä	0	0 %
Tietojärjestelmätoimittaja	1	3,5%
Viranomainen (muu kuin Sote-palvelunantaja)	7	24,1%
Muu, mikä:	2	6,9%

TIEDONHALLINTA SOSIAALI- JA TERVEYSALALLA

[Ajankohtaista](#)[Mitä tiedonhallinta on?](#)[Tiedonhallinnan ohjaus](#)[Koodistopalvelu](#)[Määräykset ja määrittelyt](#)[Ohjeet ja soveltaminen](#)[Kirjaaminen](#)[Yhteystiedot](#)

THL.FI > Aiheet > Tiedonhallinta sosiaali- ja terveysalalla > Määräykset ja määrittelyt > Määräykset

TIEDONHALLINTA SOSIAALI- JA
TERVEYSALALLA

Määräykset ja määrittelyt

Määräykset

Vanhentuneet
määräykset

Määrittelyt sosiaalihuollolle

Määräykset

Sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallintaa ja asiakastietojen sähköistä käsittelyä ohjataan asiakastietolakiin pohjautuvilla THL:n määräyksillä.

Määräyksiä kohdistuu asiakastietojen tietorakenteisiin ja tietojen välittämiseen sosiaali- ja terveyspalvelujen ulkopuolelle. Tietoturvasuunnitelmien avulla sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoita ohjataan riittäviin ja yhdenmukaisiin tietoturva- ja tietosuojakäytäntöihin. Lisäksi tietojärjestelmiin ja hyvinvointisovelluksiin kohdistuvia olennaisia vaatimuksia yhdenmukaistetaan valtakunnallisesti. Olennaisten vaatimusten määräykset kohdistuvat

TARKEMPAA TIETOA

Voimassa olevat vaatimukset löytyvät kanta.fi-sivustolta

[Kanta-arkkitehtuuri](#)

[Kanta-palveluiden määrittelyt](#)

Löydät määräykset täältä

THL.FI -> Aiheet -> Tiedonhallinta sosiaali- ja terveysalalla -> Määräykset ja määrittelyt -> määräykset

<https://thl.fi/fi/web/tiedonhallinta-sosiaali-ja-terveysalalla/maaraykset-ja-maarittelyt/maaraykset>

- Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palveluja antavat
- Apteekit

[Sosiaalihuollon asiakastiedon arkisto](#)

Kokonaisaikataulutusta

Kanta, rakenteisen tallentamisen kyvykkyys 100%

Asiakirjarakenteet julkaistu valmis-tilaan 100%

Asiakastietolaki voimaan

Asiakirjamääräys voimaan

Asiakastietolaki ja asiakirjamääräys velvoittavat 1.9.2024 alkaen vaiheittain

Lapsiperheiden palvelut

Rakenteisen kirjaamisen tuki

Asiakirjojen tallentamisvelvoite

Työikäisten palvelut

Rakenteisen kirjaamisen tuki

Asiakirjojen tallentamisvelvoite

lääkäiden palvelut

Rakenteisen kirjaamisen tuki

Asiakirjojen tallentamisvelvoite

Lastensuojelu

Rakenteisen kirjaamisen tuki

Asiakirjojen tallentamisvelvoite

Vammaispalvelut

Rakenteisen kirjaamisen tuki

Asiakirjojen tallentamisvelvoite

Päihdehuolto

Rakenteisen kirjaamisen tuki

Asiak. tallentamisvelvoite

Perheoikeudelliset palvelut

Rakenteisen kirjaamisen tuki

Asiak. tallentamisvelvoite

Tiedonkeruun uudistus

Tiedonkeruu 1 vaihe

Tiedonkeruun 2 vaihe

2021

2022

2023

2024

2025

2026

2027

Asiakastietolaki ja Sosiaalihuollon liittymisvelvoite (52 §)

- Velvollisuus liittyä valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käyttäjäksi (7§)
  - Liittymisen jälkeen palvelunantajan tulee tallentaa asiakasasiakirjojen alkuperäiset kappaleet valtakunnalliseen arkistointipalveluun (8§)
  - Erikseen määrääjat julkiselle ja yksityiselle sosiaalihuollolle
- Julkisen sosiaalihuollon ja sen lukuun toimivan palvelunantajan tulee aloittaa sosiaalihuollon asiakasasiakirjojen tallentaminen valtakunnalliseen arkistointipalveluun seuraavasti:
  - 1) lapsiperheiden, työikäisten ja iäkkäiden palvelutehtävässä syntyvät asiakirjat viimeistään **1 päivänä syyskuuta 2024**;
  - 2) lastensuojelun palvelutehtävässä syntyvät asiakirjat viimeistään **1 päivänä maaliskuuta 2025**;
  - 3) vammaispalvelujen palvelutehtävässä syntyvät asiakasasiakirjat viimeistään **1 päivänä syyskuuta 2025**;
  - 4) päihdehuollon palvelutehtävässä syntyvät asiakasasiakirjat viimeistään **1 päivänä maaliskuuta 2026**; sekä
  - 5) perheoikeudellisten palvelujen palvelutehtävässä syntyvät asiakasasiakirjat viimeistään **1 päivänä syyskuuta 2026**.
- Palveluntuottajan ja asiakkaan väliseen sopimukseen perustuvassa yksityisessä sosiaalihuollossa syntyvien asiakasasiakirjojen tallentaminen:
  - 1) lapsiperheiden, työikäisten, iäkkäiden ja vammaispalvelujen palvelutehtävässä syntyvät asiakirjat **viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2026**;
  - 2) päihdehuollon palvelutehtävässä syntyvät asiakirjat viimeistään **1 päivänä maaliskuuta 2026**.
  - Sosiaalihuollon palvelutehtävissä syntyvien video- ja äänitallenteiden tallentaminen tulee kuitenkin aloittaa viimeistään **1 päivänä lokakuuta 2029**.

Kiitos